

Henrik Karl Nielsen

Fratrædelsesaftaler

Henrik Karl Nielsen

Fratrædelsesaftaler

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2015

ISBN 978-87-619-3749-0

Omslag: Sisterbrandt, København

Sats og tryk: Zeuner A/S, Skejby

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Fratrædelsesaftaler som begreb 13

1. »Fratrædelsesaftaler« i teori og praksis 13
2. »Fratrædelse«, »fratræden« og ansættelsesforholdets »ophør« 14
3. Fratrædelse som resultat af påbud eller aftale 19
4. Sammenfatning om begreber og terminologi 21
5. Hidtidig litteratur om fratrædelsesaftaler 22

Aftalen og den individuelle arbejdsret 24

1. Individuelle aftaler og præceptiv lovgivning 24
2. Højesterets dom af 7. august 2015 i sag 76/2014 om ferielovens § 16, stk. 1, jf. § 21, stk. 2 25
3. UfR 2015.1509 H om de »pågående« kollektive overenskomster 27
4. UfR 2011.2602 H om aftaler om uvarslede ansættelsesændringer eller fratrædelser 29

Hvorfor fratrædelsesaftaler? 32

1. Den tidsmæssige faktor 32
2. Den emotionelle faktor 33
3. Fratrædelsesaftale som alternativ til opsigelse 33
4. Nedtrapningsaftaler 34
5. Procesøkonomiske hensyn 35
6. Kravet om klarhed 36

Funktionærlovens § 21, stk. 1, og andre ufrihedsregler 38

1. Grænserne for aftalefriheden 38
2. Obligatoriske præceptivbestemmelser 39
3. Ansættelsesretlige præceptivbestemmelser 39
4. Funktionærlovens § 21, stk. 1 42

Indholdsfortegnelse

Fratrædelsesaftaler i offentlige ansættelser 48

1. Den offentlige ansættelses dobbelte retsgrundlag 48
2. Partshøring og begrundelse 49
3. Afgørelsesbegrebet og fratrædelsesaftaler 52
4. Tjenestemandspension ved aftalt fratrædelse 56
5. Ændring af ansættelsesvilkår i offentlige ansættelser 56

Aftalt fratrædelse som alternativ til opsigelse 59

1. Opsigelsesvarslerne 59
2. Skriftlighedskrav ved opsigelser 61
3. Krav om kontradiktion 62
4. Krav om begrundelse 62
5. Krav om orientering af den overenskomstbærende organisation 63
6. Varsel af vilkårsændringer 63
7. Bortvisning 68
8. Fratrædelsesgodtgørelse 68
9. Saglighedskrav 69
10. Økonomiske konsekvenser af opsigelse og bortvisning 70
11. Sammenfatning 72

Aftalt fratrædelse eller ændrede vilkår – UfR 2011.2602 H 73

1. Aftalt fratrædelse og præceptive lovregler 73
2. Ældre retspraksis om aftalt fratrædelse og aftalte ændringer i ansættelsesvilkår 74
3. UfR 2011.2602 H 76
4. Retsstillingen efter anden lovgivning 79
5. Retsstillingen på overenskomstområderne 79

Aftaleretlige ugyldighedsregler 82

1. Aftalefrihed 82
2. Ugyldighed i ansættelsesaftaler 83
3. Pression og ulovlig tvang (aftalelovens §§ 28 og 29) 85
4. Udnyttelse (aftalelovens § 31) 91
5. Svig (aftalelovens § 30) og læren om bristede forudsætninger 92
6. Rimelighedscensur (aftalelovens §§ 33 og 36) 94
7. Sammenfatning om aftaleretlige ugyldighedsregler 101

Fratrædelsesgodtgørelse 102

1. Arbejdsgivers opsigelse som retsstiftende kendsgerning 102
2. Fratrædelsesgodtgørelse ved aftalt fratrædelse 103
3. Fratrædelsesaftale med vilkår om opsigelse 104
4. Sammenfatning 106

Vilkår om ferie 107

1. Ferielovens præceptivitet 107
2. Aftaler om afkald på retspositioner efter feriereloven 108
3. Aftaler om økonomisk afvikling af optjente ferierettigheder 109
4. Aftaler om afvikling (afholdelse) af ferie 110
5. Ferie under fritstilling 112
6. Modregning i feriegodtgørelse 112
7. Feriegodtgørelse af forligsbeløb 120
8. Sammenfatning om ferierettigheder 121

Fritstilling 122

1. Fritstilling som ensidig disposition 122
2. Begreberne »fritstilling«, »suspension« og »fritagelse for tjeneste« 122
3. Fritstilling som fordringshavermora 123
4. Arbejdsgivers »modregningsadgang« 123
5. Fritstilling og ferie 124
6. Aftalt fritstilling 125
7. Sygemelding som alternativ til fritstilling 125
8. Dagpengerefusion 127
9. Loyalitetspligt under fritstilling 128
10. Sammenfatning 132

Saglighedskrav 133

1. Opsigelse som retsstiftende kendsgerning 133
2. Aftaler efter opsigelse 134
3. Overenskomstområderne – kollektive fratrædelsesaftaler 135
4. Sammenfatning 136

Indholdsfortegnelse

Forskelsbehandling 137

1. Lovgivningen om forskelsbehandling 137
2. Den præceptive karakter af lovgivningen om forskelsbehandling 139
3. Tidspunktet for rejsning af krav efter forskelsbehandlingslovene 140
4. Fratrædelsesaftaler »til fuld og endelig afgørelse« 141
5. Fratrædelsesaftaler og forlig med faglige organisationers medvirken 143
6. Det frie rum for forhandlinger og aftaler 145
7. Sammenfatning 146

Dagpengegodtgørelse for 1., 2. og 3. ledighedsdag (G-dage) 147

1. »G-dage« 147
2. »G-dage« ved fratrædelsesaftaler 148

Forhold til arbejdsløshedskasse 149

1. Fradrag i arbejdsløshedsdagpenge 149
2. Karantæne for selvforskyldt ledighed 150
3. Frivillige fratrædelsesordninger og selvforskyldt ledighed 152
4. Accept af forkortet opsigelsesvarsel 153
5. Forlænget opsigelsesvarsel 153
6. Arbejdsgivers oplysningspligt over for arbejdsløshedskassen 153
7. Urigtige oplysninger over for arbejdsløshedskassen 154
8. Sammenfatning 155

Fratrædelsesaftaler og kollektive afskedigelser 156

1. Fratrædelsesaftaler som led i generelle fratrædelsesordninger 156
2. Individuelt begrundede fratrædelsesaftaler 157

Erhvervsbegrænsende klausuler 158

1. Lovgivningen om erhvervsbegrænsende klausuler 158
2. Terminologi 159
3. »Konkurrenceklausuler« 161
4. »Kundeklausuler« (kontrahentklausuler) 162
5. »Jobklausuler« 163

6. Opsigelse af erhvervsbegrænsende klausuler 164
7. Erhvervsbegrænsende klausuler i fratrædelsesaftaler 165

Arbejdsgivers modkrav 167

1. Tilbagebetaling af provision 167
2. Tilbagebetaling af værdi af betalt uddannelse 168
3. Erstatningskrav 171
4. Erstatning for misligholdelse 172

Ideelle goder – outplacement, referencer m.v. 174

1. Information af omverdenen 174
2. Referencer 176
3. Outplacementbistand 177

Fratrædelsesaftaler ved arbejdsgivers konkurs 179

1. Privilegerede krav 179
2. Udbetalingsloft fra Lønmodtagernes Garantifond 180
3. Konkursregulering 180
4. Konkursregulering af fratrædelsesgodtgørelse 181
5. Konkursregulering af godtgørelser til tillids- og sikkerhedsrepræsentanter 181
6. Konkursregulering af ferierettigheder i.h.t. kollektivt overenskomst 182
7. Aftaler specifikt om konkurs 182
8. Sammenfatning 183

Skat og fratrædelsesaftaler 184

1. Beskatningen af løn (arbejdsvederlaget) 184
2. Beskatning af fratrædelsesgodtgørelse m.v. 185
3. Beskatning af andre indtægter i ansættelsesforhold 186
4. Godtgørelser efter forskelsbehandlingsloven 187
5. Skattefri godtgørelser 188
6. Beskatning af uddannelse m.v. 188
7. Tidspunktet for beskatning 189

Faglige organisationers medvirken ved fratrædelsesaftaler 191

1. Kollektive fratrædelsesordninger 191
2. Individualarbejdsretlige aftaler 194

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning 197

Litteratur 200

Doms- og afgørelsesregister 202

Stikordsregister 204